

Sprawozdanie
z wyjazdu do Nashville (USA) na zaproszenie
National Association of State Boards of Accountancy
(NASBA, „Krajowe Stowarzyszenie Stanowych Rad Rachunkowości”)
w dniach 24-26 października 2011 r.

W dniach 24-26 października 2011 r. w Nashville, w USA, Grzegorz Skrzyszewski, członek Krajowej Komisji Nadzoru Krajowej Izby Biegłych Rewidentów oraz Maciej Chorostkowski, zastępca dyrektora Biura Krajowej Izby Biegłych Rewidentów uczestniczyli w *104 Dorocznym Spotkaniu*, organizowanym przez NASBA.

Konferencja rozpoczęła się w dniu 24 października 2011 r. uroczystym powitaniem wszystkich obecnych gości przez Michaela T. Daggetta, ustępującego przewodniczącego Rady Nadzorczej NASBA.

Pierwszym prelegentem był James T. Doty, prezes Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB), który przedstawił sprawozdanie na temat podejmowanych obecnie przez PCAOB działań oraz jej planów na przyszłość. Powiedział, że PCAOB pod jego przewodnictwem rozpoczęło na nowo dyskusję poświęconą propozycjom, z które z jednej strony będą odpowiedzią na potrzeby inwestorów, z drugiej zaś doprowadzą do podniesienia jakości audytów oraz większej ochrony interesu publicznego. Dodał, że od 8 lat PCAOB przeprowadza inspekcje badań sprawozdań finansowych, podczas których wykryto setki nieprawidłowości. Przekazał, iż obecnie trwają prace nad wyjaśnianiem powodów popełniania najczęstszych błędów przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych. Podkreślił rolę sceptycyzmu zawodowego jako fundamentu pracy biegłego rewidenta. Powiedział, że audyty mają wartość dla rynków kapitałowych, w tym dla inwestorów, tak długo, jak są one przekonane o niezależności biegłego rewidenta. Dodał, że PCAOB bada również możliwe rozwiązania, jakie powinny doprowadzić do zwiększenia roli komitetów audytu, która w obecnej chwili jest niewystarczająca. Podkreślił, iż w dalszym ciągu raporty PCAOB z kontroli będą publikowane, z pominięciem informacji, które mogłyby wskazać klientów podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Przekazał, iż – jak historia pokazuje – jest to doskonały materiał do edukacji dla innych podmiotów uprawnionych, a jednocześnie znakomity środek prewencyjny.

Kolejnym prelegentem był Michael T. Daggett, który przedstawił raport z działalności NASBA w latach 2010-2011. Przekazał, że w tym okresie do programu Accountancy Licensee Database Committee (ALDC, „Komisja ds. Bazy Danych Licencjonowanych Księgowych”) przystąpiło łącznie już 35 stanów USA, a także że CPE Advisory Committee (CPE AC, „Komisja Doradcza ds. CPA”) opublikowała kolejne propozycje standardów zawodowych oraz przeprowadzono wiele wizytacji poszczególnych Rad Stanowych. Powiedział, że zakończony został również proces wyłaniania następcy Davida Costello, dyrektora wykonawczego NASBA, którego zastąpi Ken L. Bishop. Przekazał, że istotnym bieżącym wydarzeniem jest podpisanie przez International Qualifications Appraisal Board (IQAB, „Międzynarodowa Rada ds. Oceny Kwalifikacji”) porozumienia o wspólnym uznawaniu kwalifikacji zawodowych z organizacją biegłych rewidentów z Hongkongu, co nastąpi w dalszej części Spotkania.

W dalszej kolejności wystąpił Gregory J. Anton, prezes American Institute of CPA's (AICPA, „Amerykański Instytut Biegłych Rewidentów”), który nakreślił przyszłe plany

AICPA. Powiedział, że organizacja ta pracuje nad agendą sięgającą 2025 r. Dodał, że do chwili obecnej uzgodniono, iż główne wartości przyświecające wykonywaniu zawodu biegłego rewidenta nie ulegną zmianie, zaś większy nacisk zostanie położony na tzw. „core competences” (podstawowe kompetencje). Powiedział, że AICPA planuje m.in. stworzenie zestawu standardów rachunkowości dla jednostek sektora prywatnego, umożliwienie zdawania egzaminów na CPA w większym stopniu poza granicami USA (obecnie jest to możliwe np. w Brazylii), intensyfikację prac, mających na celu wykonywanie zawodu biegłego rewidenta na terenie całego kraju bez względu na stan, w jakim dana osoba zdobyła uprawnienia.

Kolejnym prelegentem była Leslie F. Seidman, prezes Financial Accounting Standards Board (FASB, „Amerykańska Rada Standardów Rachunkowości Finansowej”). Przypomniała, że głównym zadaniem FASB jest wypracowywanie rozwiązań z zakresu rachunkowości na podstawie problemów zgłaszanych przez szeroko rozumianych uczestników rynków kapitałowych. Dodała, że polega to na tym, że w pierwszej kolejności zawsze powstaje projekt standardu, który FASB poddaje publicznym konsultacjom – w tym również możliwe są również bezpośrednie spotkania FASB z zainteresowanymi stronami – a dopiero po tym etapie ma on szansę stać się ostatecznie obowiązującym standardem. Powiedziała, że FASB stoi w obliczu wielu wyzwań, zwłaszcza w wyniku współpracy z International Accounting Standards Board (IASB, „Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości”) w zakresie poprawy jakości standardów rachunkowości. Przekazała, że pojawiło się pytanie, czy FASB powinno w dalszym ciągu ustalać standardy zarówno dla jednostek zainteresowania publicznego, jak i pozostałych podmiotów. Dodała, że w dalszym ciągu nie podjęto ostatecznych decyzji w kwestii ewentualnej implementacji w USA IFRS („International Financial Reporting Standards”). Powiedziała, że wciąż trwają analizy kosztów i korzyści przemawiających za implementacją IFRS w USA. Po wystąpieniu Leslie F. Seidman nastąpiła przerwa w obradach.

Po przerwie nastąpiło uroczyste podpisanie porozumienia o wspólnym uznawaniu kwalifikacji zawodowych NASBA z Hong Kong Institute of Certified Public Accountants (HKICPA, „Instytut Biegłych Rewidentów w Hongkongu”). HKICPA reprezentował jego prezes, Tai Wing Chung Philips.

W dalszej części wystąpił Kenneth E. Dakdduk, prezes International Accounting Ethics Standards Board (IAESB, „Rada Międzynarodowych Standardów Etycznych Rachunkowości”). Przedstawił bieżące projekty IAESB z zakresu etyki zawodowej. Przypomniał, że w skład IAESB wchodzi 18 członków, spośród których połowa wykonuje zawód biegłego rewidenta, a jej członkowie reprezentują następujące kraje: Wielka Brytania (4 członków), Australia (3), Kanada (3), Belgia, Francja, Kenia, Niemcy, Singapur, Szwecja, USA oraz Włochy (po 1). Dodał, że zapewnia to spojrzenie na diskutowane problemy z perspektywy wielu, różniących się między sobą, kultur i legislacji. Powiedział, że IAESB pracuje nad zmianą treści części paragrafów Kodeksu etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC, „International Federation of Accountants”), które w opinii IAESB nie powinny przedstawiać wyboru użytkownikom Kodeksu w zakresie określonych rozwiązań (głównie ma to znaczenie w odniesieniu do zleceń wykonywanych na rzecz jednostek zainteresowania publicznego), celem wypracowania bardziej jednolitego podejścia. Przekazał, że planuje się również stworzenie przewodnika dla zawodowych księgowych w sprawie wykazu sytuacji, w których następuje zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.

Ostatnimi prelegentami w tym dniu byli Noel L. Allen, doradca prawny NASBA i reprezentant podmiotu Allen, Pinnix & Nicholas oraz Michael R. Young, reprezentant podmiotu Willkie, Farr & Gallagher, którzy przedstawili wyzwania stojące przed globalną

rachunkowością. Przekazano, iż jednym z istotnych problemów w najbliższych latach będzie wyodrębnienie i identyfikowanie sieci, do jakich należą – również w wymiarze globalnym – podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych. Dodano, że powoduje to poważne zagrożenia dla niezależności biegłych rewidentów. Powiedziano również o problemie zróżnicowanego podejścia poszczególnych legislacji do kwestii obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, czego wyrazem są m.in. kłopoty PCAOB z prowadzeniem inspekcji podmiotów uprawnionych np. w Chinach czy w części krajów Unii Europejskiej. Przekazano, iż kwestią, która w dalszym ciągu jest problematyczna, jest także brak wspólnego zestawu standardów zawodowych w wymiarze globalnym. Podsumowano, że wszystkie wspomniane problemy powinny być intensywnie dyskutowane przez biegłych rewidentów z udziałem prawników, celem możliwie jak najszybszego osiągnięcia właściwych rozwiązań. Podniesiono również fakt, iż pomimo, że z każdym rokiem rośnie liczba przepisów, to od wielu lat dyskusje toczą się wokół tych samych problemów, m.in. niezależności biegłych rewidentów, co oznacza, że nie zawsze zakazami czy nakazami można osiągnąć zamierzony stan prawny.

W kolejnym dniu przedstawiono sprawozdania z działalności organów oraz komisji NASBA, które referowali ich przedstawiciele, w tym:

- Kathleen J. Smith – Credentials Committee („Komisja ds. certyfikacji”),
- Thomas J. Sadler – Awards Committee („Komisja ds. wyróżnień”),
- Karen F. Turner – Education Committee („Komisja ds. edukacji”),
- Billy M. Atkinson – Nominating Committee („Komisja ds. nominacji”),
- Theodore W. Long, Jr, skarbnik NASBA – Administration and Finance Committee („Komisja ds. Administracji oraz Finansów”),
- Donald H. Burkett – Audit Committee („Komitet Audytu”),
- Richard C. Sweeney – Executive Directors Committee („Komitet Dyrektorów Wykonawczych”),
- Larry W. Bridgesmith – Center for the Public Trust (CPT, „Centrum na rzecz Publicznego Zaufania”)

oraz Gaylen R. Hansen, sekretarz NASBA, który omówił w skrócie raport ze 103 Dorocznego Spotkania NASBA, jakie odbyło się w dniach 25-27 października 2010 r. w San Antonio (USA).

Kolejnym prelegentem był James C. Young, prezes Accounting Program Leadership Group (APLG), który omówił bieżące kwestie związane z działalnością APLG. Przypomniął, że APLG jest skierowany do osób zawodowo trudniących się sporządzaniem deklaracji podatkowych, którzy – poprzez uczestnictwo w APLG – otrzymują prestiżowe potwierdzenie wysokich kwalifikacji zawodowych w tym względzie. Dodał, że APLG obecnie skupia ok. 732 tys. członków, spośród których 38% stanowią prawnicy. Powiedział, że udział w APLG oznacza obowiązek uczestnictwa w corocznym obowiązkowym doskonaleniu zawodowym. Przekazał, że w najbliższym czasie APLG planuje wydanie publikacji na temat swojej działalności, przeznaczonej dla organizacji zawodowych skupiających szeroko rozumianych księgowych, w celu dotarcia do jeszcze większej liczby osób potencjalnych zainteresowanych uczestnictwem w tym przedsięwzięciu.

W dalszej kolejności wystąpiła Leann Ruf, przedstawicielka amerykańskiego aparatu skarbowego (IRS, „Internal Revenue Service”). Przekazała, że IRS w dalszym ciągu pracuje nad skompletowaniem bazy danych, jaka będzie docelowo zawierać wszystkie osoby świadczące usługi sporządzania deklaracji podatkowych, z podziałem na tych, którzy posiadają tytuł CPA, radcy prawnego oraz pozostałych. Dodała, że pozwoli to na stworzenie bardziej skutecznego systemu kontroli podatników pod kątem prawidłowości składanych przez nich deklaracji podatkowych.

Ostatnimi prelegentami w tym dniu byli: Larry W. Bridgesmith, Keith T. Darcy, dyrektor wykonawczy Ethics and Compliance Officer Association (ECO, „Stowarzyszenie Urzędników ds. Etyki oraz Zgodności”), Nathan T. Garrett, przedstawiciel NASBA oraz James P. Patton, założyciel oraz przedstawiciel podmiotu KPAC Solutions, którzy przedstawili kwestie dotyczące zachowań etycznych w biznesie. Przekazano, że inicjatorem powstania CPT jest David Costello, który spędził wiele miesięcy podróżując po poszczególnych stanach USA, zachęcając Rady Stanowe do uczestnictwa w tym przedsięwzięciu. Dodano, że dużym kapitałom od zawsze towarzyszyło niebezpieczeństwo niemoralnego zachowania, jak miało to miejsce m.in. przy skandalach z udziałem Enronu, Xerox’u czy Tyco. Powiedziano, że CPT stworzył listę 12 cech zachowań ludzkich wpływających na tego typu wydarzenia, wśród których pierwsze dwa to: arogancja oraz realna możliwość dokonania defraudacji. Przekazano, że niedostateczna odpowiedzialność biegłego rewidenta znalazła się na siódmym miejscu, zaś na ostatniej pozycji tzw. „kultura chciwości”. Przypomniano, że jedną z reakcji USA na ww. skandale była ustawa Sarbanes-Oxley Act, która jednak nie zapobiegła powtórzeniu czarnego scenariusza, co dobitnie udowodnił w ostatnim czasie przypadek nadużyć finansowych na ogromną skalę w wykonaniu Bernarda Madoffa, który sprzeniewierzył ok. 65 mld USD. Zauważono, iż istnieje potrzeba powrotu do zaszczepiania wartości etycznych wśród młodych ludzi już na etapie kształcenia uniwersyteckiego, jeszcze przed podjęciem przez nich zawodowej pracy, czym właśnie zajmuje się CPT. Przekazano, iż wydaje się to jedyną drogą do odbudowania zaufania uczestników rynków kapitałowych. Dodano, że wykłady prowadzone przez przedstawicieli CPT na uczelniach wyższych cieszą się ogromnym zainteresowaniem wśród studentów.

W kolejnym, ostatnim dniu Spotkania przedstawiono dalsze sprawozdania z działalności organów oraz komisji NASBA, w tym:

- Douglas E. Warren – Board of Examiners,
- Ken L. Bishop – International Administration of the Uniform CPA Examination („Międzynarodowa Administracja ds. Jednolitej Ścieżki Kwalifikacyjnej na CPA”),
- Carlos E. Johnson – Uniform Accountancy Act Committee („Komisja ds. Jednolitej Ustawy o Rachunkowości”),
- Miley W. Glover – State Board Relevance and Effectiveness Committee („Komisja ds. Znaczenia oraz Efektywności Rad Stanowych”),
- Telford A. Lodden – Continuing Professional Education Advisory Committee („Komisja Doradcza ds. Obligatoryjnego Doskonalenia Zawodowego”).

Na zakończenie przemówił Mark P. Harris, przewodniczący Rady Nadzorczej NASBA (zastępujący Michaela T. Daggetta) w latach 2011-2012, który podziękował zarówno prelegentom, jak i wszystkim gościom za przybycie i twórcze dyskusje. Zaprosił wszystkich obecnych na kolejne konferencje NASBA i – tym samym – dokonał uroczystego zamknięcia 104 Dorocznego Spotkania.

W konferencji wzięło udział ponad 100 zaproszonych gości.

Sporządził

Maciej Chorostkowski
Zastępca dyrektora
Biura Krajowej Izby Biegłych Rewidentów